

Scénář k rozhlasové reportáži – pan Juraj Krupa

28. 5. 2016 ZŠ Waldorfská Pardubice

(Bára) Našeho pamětníka jsme navštívili 4. dubna 2016 v jeho domku v Dubanech u Pardubic, kde žije se svojí manželkou. Pan Juraj Krupa, kterému je osmdesát let a pochází ze Slovenska, nám vyprávěl příběh o své cestě za osobní svobodou. V padesátých letech se při výkonu vojenské služby dostal dvakrát do vězení. Jako člen Církve adventistů sedmého dne chtěl sobotu držet jako sváteční den a nepracovat.

(Juraj Krupa) „Já jsem byl zavřený, protože jsem ve vojenské službě odmítal, prostě odmítal, ono to nebylo takové odmítání, musím to upřesnit, to slovo, že jsem prosil, tak, abych mohl v sobotu prostě nepracovat, takže já jsem přišel za těmi veliteli a prosil jsem a bylo mi to odmítnuto, tak tam mě zavřeli celkem bez nějakých dlouhých diskuzí hned na samém začátku, obvinili, odsoudili na čtyři měsíce, to jsem odseděl, oddřel, na Ruzyni. Byl jsem nejdříve v kárné rotě čtrnáct dnů a pak ve věznici v Nitře čtrnáct dnů, tak asi, to jsou hrubá čísla. No a pak jsem ten zbytek tři měsíce na Ruzyni, a kde musím říci, že ti důstojníci vězeňští byli gentlemani. A nevím jak, na tom komandě, kde jsem byl já, a tam jsem také přišel s tím požadavkem se sobotou a budete se divit nebo nebudete se divit, ale na tu dobu, že to byl padesátý sedmý rok, eště ten komunismus se roztahoval, oni mi tu sobotu dali ve vězení. Takže jsem nemusel nastoupit do práce a měl jsem sobotu na v ruzyňské věznici jsem měl sobotu volnou.“

(Líba) Hrubé zacházení a těžká práce ve vězení se daly snést i díky spoluvězni, kamarádovi se stejným vyznáním. Občas se i v tomto prostředí našli vstřícní lidé.

(Juraj Krupa) „Oni mě dali nejdříve do basy vojenské, no prostě basa jsme tomu říkali, no a snažili se mě zlomit nejdříve tam, no a trvalo to asi od listopadu do někdy desátého ledna v padesátém sedmém jsem měl soud v Bratislavě, takže pak když to nepomohlo tak jsme dali prokurátorovi, prokurátor nás poslal, že, byli jsme dva, nás k soudu, byli jsme odsouzeni na čtyři měsíce nepodmíněně.“

(Anežka) Zajímalo nás, jak se pan Juraj Krupa ke své víře dostal. Prožil své dětství na Slovensku pod Krivánom. Výchova byla tvrdá nejenom doma. Ani peněz nebylo na zbytek. Děti bylo doma šest a otec pana Krupy zemřel, když byly Jurajovi tři roky. Na lékařskou péči neměli peníze.

(Juraj Krupa) „Za války dělali za Němců, že, když němci táhli na Sovětský svaz v té době, tak dělali nové silnice, respektive opravovali pro německou armádu. No a tam byly kostky, že asi deset krát deset krát deset nebo tak nějak no a ten chlapec o rok starší soused mě praštil, mě chytil a že prostě to byla hra, že nic, žádná válka, no a rozbil mi hlavu a prostě normálně mám rozbitou lebku, no a protože k lékaři se nešlo, tak jsem zápasil mezi životem a smrtí na to si už pamatuji, protože to mi byly už čtyři roky a pak si vzpomínám, že moje maminka říkala: „No, když zemře, tak zemře.“, tak nebylo, vůbec se nešlo k lékaři, vůbec. Až pak byl notář, to je asi pro srovnání tajemník městského výboru, asi tak něco, a ten se kdysi učil údajně za doktora, ale nesnášel pohled na krev nebo něco takového, tak přešel k tomu, tak ten mi poradil med na toto, že ten byl strašně drahý taky, že já vím, když ho maminka koupila med od jednoho pána a já jsem chtěl aspoň trošičku, říkala no né to, když ti to dám sem, tak to budeš mít i v ústech sladko, takže tak, bída byla tedy dost veliká.“

(Líba) Stejně jako většina dětí v té době, býval malý Juraj bit – doma, ve škole, ale i od pana faráře.

(Juraj Krupa) „A dokonce jsem se bál školy, protože v té době byly zvláštní metody. Ten pan učitel Perdek, natahovali jsme ruku a dostávali jsme od něj skutečně na zadek, jsme dostávali rákoskou velice často a později že v páté třídě, tamto byla rákoska, kde mě mlátil, ale i boxování potom když jsme chodili už do měšťanky, tak to je něco, čím nás strašili a nebylo to skutečně vůbec přehnané. Tam jsem normálně byl bit jako boxováním, že, takže jsem se omluvil na hodině tělocviku, že říkal, že ředitel školy mě zmlátil a já proto nemohu cvičit, že skutečně jsem se nemohl hýbat. Protože já jsem byl svobodomyšlný a to dodnes a nepodřizoval jsem se rád takovým všelijakým nesmyslným rozkazům.“

(Bára) Všichni v té době byli věřící, tedy alespoň formálně. Rodina pana Krupy chodila do luteránského kostela, kde se věřící modlili v českém jazyce. Tehdy ještě malý chlapec časem odmítal drmolit něco, čemu nerozuměl.

(Juraj Krupa) „V Bohu se všeobecně věřilo, o Bohu se hovořilo, ale Bůh pro nás, takhle nám byl představován, neříkám, že to muselo platit obecně, abych neukřivdil teď nikomu, ale v prostředí, v kterém jsem vyrůstal já, i škola i, tak by se dalo říct, jako ten, kdo trestá.“

„Bylo to určitě ještě dříve, než jsem začal chodit do školy, to znamená v pátém nebo šestém roce svého života. Byl jeden chlapec, a můj ročník, tak o měsíc starší, teď jeho rodiče byli adventisté a on mi vyprávěl to, co nikdo z dětí mi nikdy nevyprávěl, o tom se nikdy nemluvilo. On mi vyprávěl o pánu Ježíši, říkal, víš, pán Ježíš je tak veliký, chodil po moři, dělal zázraky, dělal, on nás má rád, a takové ty věci, to jsem neslyšel. Ačkoli jsem chodíval s babičkou nebo s maminkou do kostela, ale tyto věci se nemluvili, prostě Bůh to bylo skutečně tvrdé, nepřitažlivé.“

(Anežka) Kvůli své víře zažíval pan Krupa těžkosti nejdříve ve své rodině.

(Juraj Krupa) „Rodina se postavila proti tomu. Rodina se proti tomu skutečně postavila a všelijakým způsobem se mě snažili násilím, výhrůzkami, moje maminka, ona mě milovala, ale ti ostatní lidé, nejenom rodina, ale celá vesnice se postavila proti, tak už to bylo v té době, každý, kdo byl jiný, kdo vybočil z těch kolejí, no a tak mi vyhrožovala Jáchymovem.“

(Anežka a Juraj Krupa) A jak ta víra vlastně ovlivnila Váš život? „Zásadně, zásadně a podstatně. Dala mi směr, určitý kompas. Pro mě je náboženství, tedy víra v Bohu kompasem, který mi skutečně ukazuje, co je dobré a co zlé samozřejmě na základě Bible, učila mě, že usměrňuje svědomí, které pro mě je, dá se říci, vrcholným, hlavním pánem mého života.“